

Maasan Päivälehti

WASA DAILY

Wasa Dagblad

Photo Supplement

Kyrkan i Korsholm

Mustasaaren kirkko

The Church in Korsholm

Från kunglig rättssal till andlig tillflyktsort: Korsholms kyrkas unika historia

I Gamla Vasa, där tiden tycks ha stannat upp efter den stora branden 1852, står en byggnad som bär på en berättelse rik på historia, förvandling och beständighet: Korsholms kyrka.

Denna ståtliga tegelbyggnad, belägen på Adelcrantzgränden 1, är mycket mer än bara en vanlig församlingskyrka för Korsholms svenska församling. Dess ursprung som en av Finlands mest framstående gustavianska byggnader – en hovrätt – gör den till ett sällsynt och fascinerande monument över en svunnen tid och ett vittnesbörd om samhällets förmåga att anpassa sig och bevara sitt kulturarv.

Byggnaden, ritad av den framstående arkitekten Carl Fredrik Adelcrantz, uppfördes mellan 1776 och 1786. Adelcrantz, som var en av sin tids mest inflytelserika arkitekter i Sverige och Finland, skapade en byggnad som inte bara var funktionell utan också en arkitektonisk pärla. Den gustavianska stilen, kännetecknad av sin strama elegans, klassiska proportioner och sparsamma utsmyckning, representeras här på ett mästerligt sätt. Ursprungligen var byggnaden, med sina strama linjer och imponerande fasad, avsedd att tjäna som säte för Vasa hovrätt – en plats för rättskipning och maktutövning. Att den idag är en plats för andlig ro och gemenskap ger dess historia en särskild djup.

Vändpunkten i byggnadens öde kom med den förödande Vasa stads brand år 1852. Eldsvådan lade stora delar

av staden i ruiner, och det beslutades att den skulle flyttas närmare kusten. Mirakulöst nog undgick den gamla hovrättsbyggnaden branden, och stod kvar som ett ensamt vittne till den förstörda staden. Eftersom Vasa fick en ny kyrka och även hovrätten flyttade till en nybyggd fastighet, stod den storslagna byggnaden i Gamla Vasa oanvänd.

Det var då landskommunen, som hade förlorat sin medeltida gråstenskyrka Sankta Maria från 1300-talet i branden, stod utan en samlingsplats för sin församling. Kejsaren fattade det kungliga beslutet att överlåta den före detta hovrättsbyggnaden till församlingen för att tjäna som deras nya kyrka. Denna omvandling var ingen enkel uppgift. Ombyggnaden planerades av Vasas dåvarande länsarkitekt Carl Axel Setterberg, en centralfigur i återuppyggnaden av Vasa efter branden. Mellan åren 1862 och 1863 genomgick byggnaden en omfattande förvandling. Fasaden bevarades – ett klokt beslut som hedrar Adelcrantz ursprungliga design – men invändigt revs väggar och det pampiga hovrättsutrymmet förvandlades till en kyrksal. Kyrkan försågs med innervalv, som skapade en mer traditionell kyrkoarkitektur, och det mest anmärkningsvärda: klockstapeln byggdes av tegel från valven i den medeltida kyrkan. Detta är ett vackert exempel på återbruk och en direkt länk till församlingens äldre historia. En av kyrkklockorna göts dessutom av metall från de gamla kyrkklockorna, vilket ytterligare knyter samman dåtid och nutid.

Trots brandens härjningar lyckades man rädda flera värdefulla föremål från den förstörda medeltida kyrkan.

Altartavlan, som föreställer Jesus i Getsemane, fick en ny plats i den ombyggda kyrkan. Även takkronor från 1700-talet, nattvardssilvret och en medeltida mässkrud kunde räddas och används än idag, vilket berikar kyrkans interiör med århundraden av andlig tradition.

Korsholms kyrka har under årens lopp även genomgått förändringar vad gäller sin musikaliska själ. Den första orgeln, byggd av Th. Buchert från Valkjärvi, hade 21 stämmor. Den förnyades 1914 till en med 25 stämmor. Den nuvarande orgeln, som togs i bruk 1972, har hela 34 stämmor och byggdes av Grönlunds Orgelbyggeri i Sverige. Det anmärkningsvärda är att orgelfasaden är Bucherts ursprungliga, vilket bevarar en del av kyrkans tidiga musikhistoria. Kyrkan genomgick en större restaurering 1987, vilket säkerställde dess skick för kommande generationer.

Med sina omkring 900 sittplatser är Korsholms kyrka än idag en levande och aktiv plats för gudstjänst, gemenskap och kultur. Den står som en symbol för uthållighet och anpassning, en byggnad som överlevt eld och förändring, och som genom sin unika historia fortsätter att berika det lokala samhället och berätta om det gustavianska arvets betydelse i Finland.

Kyrkan är öppen vid gudstjänster, högmässor och konserter. Sommartid (fram till 31.8) är kyrkan öppen vardagar kl 9-14.

Kuninkaallisesta oikeussalista henkiseksi turvapaikaksi: Mustasaaren kirkon ainutlaatuinen historia

Vanhassa Vaasassa, missä aika tuntuu pysähtyneen suuren palon jälkeen vuonna 1852, seisoo rakennus, joka kantaa rikasta historiaa, muutosta ja pysyvyyttä: Mustasaaren kirkko.

Tämä komea tiilirakennus, joka sijaitsee osoitteessa Adelcrantzgränden 1, on paljon enemmän kuin vain Korsholman ruotsalaisen seurakunnan tavallinen kirkko. Sen alkuperä yhtenä Suomen merkittävimmistä kustavilaisista rakennuksista – hovieikeutena – tekee siitä harvinaisen ja kiehtovan muistomerkin menneestä ajasta ja todistuksen yhteiskunnan kyvystä sopeutua ja säilyttää kulttuuriperintönsä.

Rakennuksen, jonka suunnitteli tunnettu arkkitehti Carl Fredrik Adelcrantz, rakentaminen aloitettiin vuosina 1776 ja se valmistui 1786. Adelcrantz, joka oli aikansa vaikutusvaltaisimpia arkkitehteja Ruotsissa ja Suomessa, loi rakennuksen, joka ei ollut ainoastaan toiminnallinen vaan myös arkkitehtoninen helmi. Kustavilainen tyyli, jolle on ominaista sen pelkistetty eleganssi, klassiset mittasuhteet ja niukka koristelu, on tässä edustettuna mestarillisella tavalla. Alun perin rakennus, tiukkoine linjoineen ja vaikuttavine julkisivuineen, oli tarkoitettu Vaasan hovieikeuden – oikeudenkäytön ja vallankäytön paikan – päämajaksi. Se, että se nykyään on hengellisen rauhan ja yhteisön paikka, antaa sen historialle erityistä syvyyttä.

talossa tapahtui tuhoisan Vaasan kaupungin palon myötä vuonna 1852. Tulipalo jätti suuria osia kaupungista raunioiksi, ja päätettiin, että se siirrettäisiin lähemmäs rannikkoa. Ihmeellisesti vanha hovieikeusrakennus säästyi palolta ja jäi yksinäiseksi todistajaksi tuhoutuneelle kaupungille. Koska Vaasa sai uuden kirkon ja myös hovieikeus muutti uudisrakennukseen, Gamla Vaasan komea rakennus jäi käyttämättömäksi.

Maalaiskunta, joka oli menettänyt keskiaikaisen harmaakivikirkkonsa Pyhä Marian 1300-luvulta palossaan, oli silloin ilman seurakunnan kokoonntumispaikkaa. Keisari teki kuninkaallisen päätöksen luovuttaa entisen hovieikeusrakennuksen seurakunnalle uuden kirkon käyttöön. Tämä muutos ei ollut helppo tehtävä. Uudelleenrakentamisen suunnitteli Vaasan silloinen lääninarkkitehti Carl Axel Setterberg, joka oli keskeinen hahmo Vaasan jälleenrakentamisessa palon jälkeen. Vuosina 1862–1863 rakennus koki laajan muutoksen. Julkisivu säilytettiin – viisas päätös, joka kunnioittaa Adelcrantzin alkuperäistä suunnittelua – mutta sisätilat purettiin ja mahtava hovieikeustila muutettiin kirkkosaliksi. Kirkkoon tehtiin sisäholvit, jotka loivat perinteisemmän kirkkoarkkitehtuurin, ja merkittävien: kellotapuli rakennettiin keskiaikaisen kirkon holveista peräisin olevasta tiilestä. Tämä on kaunis esimerkki kierrätyksestä ja suora yhteys seurakunnan vanhemman historiaan. Yksi kirkonkelloista valettiin lisäksi vanhojen kirkonkellojen metallista, mikä edelleen yhdistää menneen ja nykyisen.

Vaikka palo raivosi, useita arvok-

kaita esineitä tuhoutuneesta keskiaikaisesta kirkosta onnistuttiin pelastamaan. Alttaritaulu, joka esittää Jeesusta Getsemanessa, sai uuden paikan uudelleenrakennetussa kirkossa. Myös 1700-luvun katto-kruunut, ehtoollishopeat ja keskiaikainen messukasukka onnistuttiin pelastamaan ja niitä käytetään edelleen, mikä rikastaa kirkon sisustusta vuosisatojen hengellisellä perinteellä.

Mustasaaren kirkko on vuosien varrella kokenut myös muutoksia musiikillisessa sielussaan. Ensimmäisen urun, jonka rakensi Th. Buchert Valkjärveltä, oli 21 äänikertaa. Se uudistettiin vuonna 1914 25-äänikertaiseksi. Nykyinen urku, joka otettiin käyttöön vuonna 1972, on peräti 34-äänikertainen ja sen rakensi Grönlunds Orgelbyggeri Ruotsista. Huomattavaa on, että urkujen julkisivu on Buchertin alkuperäinen, mikä säilyttää osan kirkon varhaisesta musiikkihistoriasta. Kirkko kunnostettiin laajasti vuonna 1987, mikä varmisti sen kunnan tuleville sukupolville.

Noin 900 istumapaikallaan Mustasaaren kirkko on edelleen elävä ja aktiivinen paikka jumalanpalvelukselle, yhteisöllisyydelle ja kulttuurille. Se on sitkeyden ja sopeutumisen symboli, rakennus, joka on selvinnyt tulesta ja muutoksista, ja joka ainutlaatuisen historiansa kautta jatkaa paikallisen yhteisön rikastuttamista ja kertoo kustavilaisen perinnön merkityksestä Suomessa.

Kirkko on avoinna jumalanpalveluksille, messuille ja konserteille. Kesällä (31.8 asti) kirkko on avoinna arkisin klo 9-14.

Käännekohta rakennuksen koh-

From Royal Court to Spiritual Sanctuary: The Unique History of Korsholm Church

In Old Vaasa, where time seems to have stood still since the great fire of 1852, stands a building that carries a story rich in history, transformation, and endurance:

Korsholm Church. This stately brick edifice, located at Adelcrantzgränden 1, is much more than just a regular parish church for the Swedish-speaking congregation of Korsholm. Its origin as one of Finland's most prominent Gustavian buildings – a court of appeals – makes it a rare and fascinating monument to a bygone era and a testament to society's ability to adapt and preserve its cultural heritage.

The building, designed by the eminent architect Carl Fredrik Adelcrantz, was constructed between 1776 and 1786. Adelcrantz, one of his era's most influential architects in Sweden and Finland, created a structure that was not only functional but also an architectural gem. The Gustavian style, characterized by its austere elegance, classical proportions, and restrained ornamentation, is here represented in a masterful way. Originally, the building, with its strict lines and imposing facade, was intended to serve as the seat of the Vaasa Court of Appeals – a place of jurisprudence and the exercise of power. The fact that it today is a place of spiritual solace and community gives its history a special depth.

The turning point in the building's destiny came with the devastating

Vaasa city fire in 1852. The conflagration left large parts of the city in ruins, and it was decided that the city would be moved closer to the coast. Miraculously, the old court of appeals building escaped the fire, remaining as a lone witness to the destroyed city. Since Vaasa received a new church and the court of appeals also moved to a newly constructed building, the magnificent edifice in Old Vaasa stood unused.

It was then that the rural municipality, which had lost its medieval gray stone church of Saint Mary from the 1300s in the fire, found itself without a gathering place for its congregation. The Emperor made the royal decision to transfer the former court of appeals building to the congregation to serve as their new church. This transformation was no easy task. The reconstruction was planned by Vaasa's then-provincial architect Carl Axel Setterberg, a central figure in the rebuilding of Vaasa after the fire. Between 1862 and 1863, the building underwent an extensive transformation. The facade was preserved – a wise decision that honors Adelcrantz's original design – but internally, walls were demolished, and the grand court space was converted into a church hall. The church was provided with interior vaults, creating a more traditional ecclesiastical architecture, and most remarkably: the bell tower was built from bricks sourced from the vaults of the medieval church. This is a beautiful example of repurposing and a direct link to the congregation's older history. One of the church bells was also cast from metal from the old church bells, further connecting past and present.

Despite the ravages of the fire, several valuable artifacts from the destroyed medieval church were successfully salvaged. The altarpiece, depicting Jesus in Gethsemane, found a new place in the reconstructed church. Also, 18th-century chandeliers, communion silver, and a medieval chasuble were rescued and are still in use today, enriching the church's interior with centuries of spiritual tradition.

Over the years, Korsholm Church has also undergone changes in its musical soul. The first organ, built by Th. Buchert from Valkjärvi, had 21 stops. It was renewed in 1914 to one with 25 stops. The current organ, which was put into use in 1972, has a total of 34 stops and was built by Grönlunds Orgelbyggeri in Sweden. Notably, the organ's facade is Buchert's original, preserving a piece of the church's early musical history. The church underwent a major restoration in 1987, ensuring its condition for future generations.

With its approximately 900 seats, Korsholm Church remains a vibrant and active place for worship, community, and culture today. It stands as a symbol of endurance and adaptation, a building that has survived fire and change, and through its unique history continues to enrich the local community and tell the story of the Gustavian heritage's significance in Finland.

The church is open for services, high masses and concerts. During the summer (until 31.8) the church is open weekdays from 9 am to 2 pm.

